

Sygn. akt IX Ka 207/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Kamy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Nowicka (spr.)

Sędziowie: SO Rafał Sadowski

SO Barbara Plewińska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Kotarska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Toruniu Marzenny Mikołajczak

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013r.

sprawy **R. P.** oskarżonego z art. 157§3 kk .

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora i oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Brodnicy VII Zamiejscowy Wydział Kamy w Golubiu-Dobrzyniu

z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt VII K 80/13

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając obie apelacje za oczywiście bezzasadne;

II. zwalnia oskarżyciela posiłkowego z obowiązku poniesienia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, a całością wydatków powstałymi w tym postępowaniu obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IX Ka 207/13

UZASADNIENIE

R. P. został oskarżony o to, że w dniu 19 września 2012 r. w miejscowości N. (...), gm. Z., pow. (...), woj. (...)- (...), działając nieumyślnie, podczas wykonywania prac gospodarczych na terenie gospodarstwa rolnego należącego do W. L., a polegających na okrywaniu ziemia przyzmy z kiszonką kukurydzy za pomocą ciągnika rolniczego marki Z. z maszyną okrywającą narzucającą ziemię na przyzmy, w chwili naprawy tejże maszyny przez pokrzywdzonego S. L., polegającej na usunięciu wciągniętej folii unieruchamiającej mechanizm maszyny, nie zachował należytych środków ostrożności i nie uprzedzając pokrzywdzonego uruchomił jednocześnie silnik ciągnika rolniczego oraz maszynę okrywającą w efekcie czego obrotowe elementy maszyny uderzyły pokrzywdzonego powodując złamanie kości udowej prawej, złamanie kości podudzia lewego i złamanie kości łokciowej prawej, otarcia naskórka klatki piersiowej i okolicy prawego łokcia, powodując naruszenie czynności narządów ciała, tj. ruchomości obu kończyn dolnych i kończyny prawej górnej na czas powyżej 7 dni

- tj. o przestępstwo z art. 157 § 3 kk w zw. z art. 157 § 1 kk

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Brodnicy VII Wydział Zamiejscowy Wydział Karny w Golubiu-Dobrzyniu, sygn. akt VII K 80/13, przyjmując, iż R. P. dopuścił się zarzucanego mu czynu, stanowiącego występki z art. 157 § 3 kk w zw. z art. 157 § 1 kk oraz uznając, że wina i społeczna szkodliwość jego czynu

nie są znaczne, na mocy art. 66 § 1 i 2 kk w zw. z art. 67 § 1 kk postępowanie karne wobec niego warunkowo umorzył na okres 1 roku próby.

W pkt II – na mocy art. 67 § 3 kk orzekł od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego S. L. kwotę 800 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia.

Zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 60 zł tytułem opłaty i obciążył go wydatkami poniesionymi w sprawie w kwocie 90 zł.

Wyrok ten zaskarżyli na niekorzyść oskarżonego: w części dotyczącej orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania oskarżyciel posiłkowy oraz w części dotyczącej orzeczenia o zadośćuczynieniu oskarżyciel publiczny.

Oskarżyciel posiłkowy zarzucił mu obrazę prawa materialnego, polegającą na przyjęciu, że warunkowe umorzenie postępowania będzie wystarczające, aby sprawca przestrzegał porządku prawnego, w sytuacji, gdy charakter i rozmiar naruszonego dobra w postaci obrażeń ciała pokrzywdzonego spowodował, że nadal nie zostało zakończone jego leczenie.

Powołując się powyższe skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez skazanie oskarżonego i wymierzenie mu kary ograniczenia wolności w wysokości 3 miesięcy, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym oraz orzekł na rzecz pokrzywdzonego na podstawie art. 46 § 2 kk nawiązkę w wysokości 8000 zł.

Oskarżyciel publiczny zarzucił mu obrazę przepisu prawa materialnego w postaci art. 67 § 3 kk poprzez jego błędne zastosowanie w pkt II wyroku i orzeczenie na jego podstawie kwoty 800 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia, gdy tymczasem przepis ten nie przewiduje takiego środka karnego w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o zmianę pkt II zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenia pieniężnego w kwocie 800 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje oskarżyciela publicznego i oskarżyciela posiłkowego, jako bezzasadne w stopniu oczywistym, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Mając na uwadze, że wniosek o uzasadnienie złożył wyłącznie oskarżyciel publiczny, sporządzając je sąd odwoławczy – po myśli art. 457 § 2 kpk – ograniczył się do przedstawienia, czym kierował się uznając za niezasadny zarzut obrazę prawa materialnego postawiony we wniesionym przez niego środku odwoławczym.

Aprobując poczynione ustalenia i zgadzając się z sądem I instancji, że w wobec oskarżonego spełnione są przesłanki warunkowego umorzenia postępowania, skarżący domagał się dokonania korekty zaskarżonego wyroku, kwestionując prawidłowość orzeczenia o zadośćuczynieniu, zawartego w pkt II. Powiedzieć można, że wątpliwości prokuratora nie budził sam fakt posiadania przez pokrzywdzonego słusznego roszczenia wynikającego z przestępstwa w kwocie co najmniej takiej, jak zasądzona wyrokiem, tylko formalna poprawność tego rozstrzygnięcia. Twierdząc, że nie może się ono ostać wskazywał on bowiem na to, że przywołany przez sąd meriti, jako jego podstawa, przepis art. 67 § 3 kk, który szczegółowo wymienia dolegliwości, jakie mogą być w razie warunkowego umorzenia postępowania nałożone na sprawcę, nie przewiduje możliwości orzeczenia zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego.

Z rozumowaniem tym nie sposób się zgodzić. To, że art. 67 § 3 kk rzeczywiście nie wskazuje literalnie na możliwość orzeczenia zadośćuczynienia, nie oznacza jeszcze wcale, że w świetle tego przepisu takie rozstrzygnięcie jest niedopuszczalne.

Ze sposobu, w jaki uregulowana została kwestia kompensaty szkód poniesionych przez pokrzywdzonego w wyniku czynu popełnionego przez sprawcę, wobec którego postępowanie karne zostaje warunkowo umorzone, jasno wynika, że dolegliwość w postaci konieczności „wyrównania” spowodowanej przez siebie szkody jest swego rodzaju „ceną”, jaką ponieść musi sprawca za poczynienie na jego rzecz koncesji w postaci pociągnięcia go jedynie do złagodzonej odpowiedzialności karnej. Kategoryczne brzmienie art. 67 § 3 kk zd. pierwsze („umarzając warunkowo postępowanie sąd zobowiązuje sprawcę do naprawienia szkody w całości lub w części”) nie pozostawia wątpliwości, że każdorazowo, w razie spełnienia przesłanek (istnienie wynikającej z popełnienia przestępstwa szkody w określonej wysokości w chwili orzekania), obligatoryjne jest zobowiązanie sprawcy do naprawienia szkody (w całości lub choćby nawet w części, gdy sąd dojdzie do wniosku, że z jakichś względów zobowiązanie go do pełnego naprawienia szkody jest niecelowe). Nałożenie pozostałych obowiązków bądź innych dolegliwości ma charakter fakultatywny. Ustawodawca daje tym samym wyraźny sygnał, jak istotnym - zarówno ze względów wychowawczych, jak i z uwagi na kompensacyjną funkcję prawa karnego, które winno uwzględniać słuszne roszczenia pokrzywdzonego, tak, by jak najszybciej został on zaspokojony – jest by uszczerbek, jaki poniósł pokrzywdzony w wyniku czynu sprawcy został mu przez niego wyrównany. Kierując się ratio legis przewidzianej w art. 67 § 3 kk regulacji o naprawieniu szkody i mając na uwadze istotę odszkodowania, należy w ocenie sądu odwoławczego opowiedzieć się za szeroką interpretacją pojęcia „szkody” na gruncie tego przepisu. Słusznym jest przyjęcie, zgodnie z wypracowanym orzecnictwem i dominującym w doktrynie poglądem, że szkoda, do naprawienia której można w postępowaniu karnym zobowiązać sprawcę, obejmuje nie tylko szkodę majątkową, ale również i szkodę w innych dobrach pokrzywdzonego, tj. szkodę niemajątkową (krzywda). Skoro celem zobowiązania do naprawienia szkody jest to, by roszczenia ofiary przestępstwa, choćby w części, już na etapie postępowania karnego, bez konieczności prowadzenia odrębnego postępowania cywilnego zostały zaspokojone, niezrozumiałym byłoby wyłączenie możliwości naprawienia w procesie karnym strat poniesionych przez pokrzywdzonego w dobrach niemajątkowych. Zwłaszcza, że – jak uczy doświadczenie życiowe – częstokroć to szkody o charakterze niemajątkowym mają dominujący udział w określeniu zakresu pokrzywdzenia ofiary. Tak właśnie było w przedmiotowej sprawie. Powyższe uzasadnia w ocenie sądu odwoławczego przyjęcie, że odszkodowanie w wypadku warunkowego umorzenia postępowania zmierzać winno – stosownie do poczynionych ustaleń – zarówno do skompensowania szkody majątkowej, jaki i wyrównania uszczerbku w dobrach niemajątkowych, czyli właśnie zadośćuczynienia za krzywdę.

Poprzestając na odwołaniu się do literalnego brzmienia przepisu art. 67 § 3 kk, w którym mowa jest ogólnie o naprawieniu szkody, skarżący zdaje się nie dostrzegać tego, w jaki sposób w prawie karnym interpretowane jest pojęcie szkody. Tymczasem niespornym jest, że to właśnie m.in. uznanie za słuszne szerokiego rozumienia istoty odszkodowania w prawie karnym wpłynęło na kształt obecnego brzmienia przywołanego w apelacji art. 46 kk, dotyczącego środka karnego w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody.

Sąd I instancji nie wyjaśnił wprawdzie dostatecznie czytelnie podstawy swego rozstrzygnięcia o zadośćuczynieniu, jednakże nie ulega wątpliwości, że prawidłowo zastosował art. 67 § 3 kk orzekając na jego podstawie zadośćuczynienie za krzywdę, a więc zgodnie z ciężącym na nim obowiązkiem zobowiązując sprawcę do naprawienia szkody, która w tym wypadku miała charakter szkody niemajątkowej. Brak zatem było podstaw do zmiany zawartego w pkt II wyroku orzeczenia zgodnie z intencjami skarżącego.

Sąd odwoławczy nie dopatrzył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego też – zważywszy na to, że apelacja oskarżyciela posiłkowego uznana została za oczywiście bezzasadną – należało utrzymać go w mocy.

Na podstawie art. 633 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk (odnośnie nieuwzględnionej apelacji oskarżyciela publicznego) i art. 624 kpk w zw. z art. 634 kpk (odnośnie nieuwzględnionej apelacji oskarżyciela posiłkowego, który z uwagi na swą sytuację materialną został zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym) całością wydatków postępowania odwoławczego obciążony został Skarb Państwa.